

Wyrok sprostowano postanowieniem

z dnia 28 maja 2020 r.

Sygn. akt VII Ua 1/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk (spr.)

Sędziowie: SO Renata Gąsior

SO Dorota Michalska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 kwietnia 2020 r. w Warszawie

sprawy E. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z udziałem (...) sp. z o.o. w W.

o świadczenie rehabilitacyjne

na skutek apelacji wniesionej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 4 listopada 2019 roku sygn. akt VI U 193/18

1. zmienia zaskarżony Wyrok w punkcie 3 w ten sposób, że oddala odwołanie E. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 24 stycznia 2019 r. znak: (...)
2. zasądza od E. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Renata Gąsior SSO Marcin Graczyk SSO Dorota Michalska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu sprawy z odwołania E. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 29 maja 2018 r. znak: (...), 22 stycznia 2019 r. znak: (...), 24 stycznia 2019 r. (...) o świadczenie rehabilitacyjne wyrokiem z dnia 4 listopada 2019 r.:

1. w zakresie prawa do zasiłku chorobowego umorzył postępowanie;
2. w zakresie odwołania od decyzji z dnia 22 stycznia 2019 r. znak: (...) umorzył postępowanie w sprawie;

3. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 24 stycznia 2019 r. znak: (...) w ten sposób, że przyznał odwołującej E. B. prawo do świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 27 lutego 2018 r. do dnia 2 lipca 2018 r.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące rozważania Sądu Rejonowego:

M. G. domagała się przyznania zasiłku chorobowego za okresy od 1 kwietnia 2017 r. do 30 kwietnia 2017 r., od 1 maja 2017 r. do 31 maja 2017 r., od 1 czerwca 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. Wniosła o przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego od 3 lipca 2017 r. do 2 lipca 2018 r. w tym przez pierwsze trzy miesiące w wymiarze 90% a w pozostałych w wymiarze 75% - łącznie przez rok. Domagając się równocześnie przesunięcia daty rozpoczęcia okresu rehabilitacyjnego z 1 kwietnia 2017 r. na dzień 1 lipca 2017 r.

W piśmie z dnia 11 stycznia 2019 r. ZUS wskazał, że odwołującej przysługuje prawo do zasiłku chorobowego w ramach 182 okresu zasiłkowego liczonego od 2 stycznia 2017 r. Organ rentowy stanął na stanowisku, że skoro wnioskodawczyni ma prawo do renty od 27 lutego 2018 r. to roczny zasiłek rehabilitacyjny należy skrócić do 26 lutego 2018 r. aby nie pobierała jednocześnie świadczenia rentowego i rehabilitacyjnego.

Z uwagi na fakt, że rozstrzygnięcie wymagało wiedzy specjalistycznej na temat stanu zdrowia odwołującej się w spornym okresie, postanowieniem z dnia 5 grudnia 2018 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego chirurga ortopedy na okoliczność czy odwołująca się E. B. była niezdolna do pracy dotychczas wykonywanej po okresie niezdolności do pracy od dnia 4 marca 2017 r. do 31 marca 2017 r. tj. czy po dniu 31 marca 2017 r. odzyskała zdolność do pracy, jeżeli nie to z powodu jakiego schorzenia była niezdolna do pracy w okresie po 31 marca 2017 r. (protokół rozprawy k.89). W opinii z dnia 28 grudnia 2018 r. biegły ortopeda rozpoznał dyskopatię kręgosłupa w odcinku lędźwiowym, stan po dwukrotnym leczeniu operacyjnym, przepuklinę nawrotową. Biegły wskazał, że analiza przedstawionej dokumentacji, zebrany wywiad oraz przeprowadzone badanie pozwalają stwierdzić, że odwołująca się po 31 marca 2017 r. była nadal niezdolna do pracy z powodu schorzenia kręgosłupa lędźwiowego. Badanie lekarza orzecznika ZUS kilkakrotnie wykazało, że po dniu 31 marca 2017 r. utrzymywało się upośledzenie sprawności kręgosłupa lędźwiowego z objawami zespołu bólowego i z objawami neurologicznymi. Wskazał, że w czasie od dnia 31 marca 2017 r. do 28 lutego 2018 r. była niezdolna do pracy z powodu schorzenia kręgosłupa. Konsekwentnie należało więc ustalić okres zasiłkowy od 2 stycznia 2017 r. – początek niezdolności do pracy z powodu schorzenia kręgosłupa albowiem wcześniej (do 31 grudnia 2016 r.) była niezdolna do pracy z powodu innego schorzenia – zapalenie rozciągniętego podszewkowego. A więc po jednym dniu przerwy z powodu innej choroby przysługiwało prawo do kolejnego 182 dniowego okresu zasiłkowego do 2 lipca 2017 r. Dalej prawie do końca czerwca 2018 r. przysługiwało prawo do 12 miesięcznego świadczenia rehabilitacyjnego. Aktualnie do lipca 2019 r. ma orzeczoną przez ZUS częściową niezdolność do pracy.

W toku postępowania Sąd Rejonowy ustalił, że odwołującej się wypłacono zasiłek chorobowy za cały dochodzony okres. Mając na uwadze powyższe Sąd I instancji umorzył postępowanie w tym zakresie na podstawie art 477⁽¹³⁾ § 1 k.p.c. Podobnie Sąd umorzył postępowanie w zakresie odwołania od decyzji z dnia 22 stycznia 2019 r., znak (...).uznając roszczenie odwołującej się o przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego w znacznej mierze zostało uwzględnione ww. decyzją. Decyzją z dnia 22 stycznia 2019 r., znak (...), ZUS zmienił decyzję z dnia 26 kwietnia 2018 r., znak (...) i przyznał odwołującej się prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 3 lipca 2017 r. do 30 września 2017 r.

W oparciu o opinię biegłego specjalisty z zakresu ortopedii Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 24 stycznia 2019 r., znak (...) w ten sposób, że przyznał odwołującej się prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 27 lutego 2018 r. do 2 lipca 2018 r. Opinia biegłego zdaniem Sądu była logiczna, spójna, nie budziła zdaniem wątpliwości z punktu widzenia metodologii, poprawności, rzetelności i prawidłowości rozumowania. Była jasna, wyczerpująca i wewnętrznie niesprzeczna. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem „specyfika oceny dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez Sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc wystarczające i należyte uzasadnienia przyczyn uznania opinii biegłego za nieprzekonującą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2005 r. II CK 572/04 LEX nr 151656), analogicznie przekonującą. Po dokonaniu analizy dokumentacji medycznej i badaniu odwołującej biegły

wyraził opinię, że ze względów ortopedycznych odwołująca się pozostawała niezdolna do pracy po dniu 31 marca 2017 r. utrzymywało się upośledzenie sprawności kręgosłupa lędźwiowego z objawami zespołu bólowego i z objawami neurologicznymi. Sąd Rejonowy przyjął, że niezdolności do pracy do 31 grudnia 2016 r. i po 2 stycznia 2017 r. spowodowane były tymi samymi chorobami i po jednym dniu przerwy z powodu innej choroby przysługiwało prawo do kolejnego 182 dniowego okresu zasiłkowego do 2 lipca 2017 r., a następnie prawo do 12 miesięcznego świadczenia rehabilitacyjnego.

Z uwagi na powyższe Sąd I instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i art 477¹³ § 1 k.p.c. na orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego orzeczenia złożył w dniu 24 grudnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. zaskarżając powyższy wyrok w części dotyczącej pkt 3 wyroku i zarzucił mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niezastosowanie art. 18 ust. 7 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, polegające na przyznaniu E. B. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres, za jaki przysługuje jej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy;
2. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegającej na nieuwzględnieniu okoliczności faktycznej w postaci przyznania od 27 lutego 2018 r. E. B. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i jednoczesnym przyznaniu jej, również od 27 lutego 2018 r., prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, a tym samym naruszenie normy prawnej określonej w art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku co do zaskarżonej części i oddalenie odwołania od decyzji z dnia 24 stycznia 2019 r. znak: (...) oraz zasądzenie od na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pełnomocnik organu rentowego zaznaczył, że wydał wobec E. B. szereg decyzji: z dnia 12 kwietnia 2018 r. znak (...), z dnia 26 kwietnia 2018 r. znak: (...), z dnia 26 kwietnia 2018 r. znak: (...), z dnia 18 maja 2018 r. znak: (...), z dnia 29 maja 2018 r. znak: (...), z dnia 22 stycznia 2019 r. znak: (...), z dnia 24 stycznia 2019 r. znak: (...). Skarżący podkreślił, że sprawa z odwołania od decyzji z dnia 12 kwietnia 2018 r. znak (...) przysługującej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy zawisała przed Sądem Okręgowym Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt VII U 761/18 i jest zawieszona do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego postępowania. Odwołania od pozostałych decyzji zostały przekazane do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych i zostały połączone do łącznego rozpoznania pod sygnaturą VI U 193/18. W ocenie organu rentowego zaskarżony wyrok Sądu I instancji narusza prawo w zakresie, w jakim sąd orzekł o przyznaniu E. B. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 27 lutego 2018 r. do 2 lipca 2018 r., czyli w okresie kiedy ubezpieczona ma przyznane prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że E. B. ma przyznane przez organ rentowy prawo do zasiłku chorobowego w okresie od 2 stycznia 2017 r. do 2 lipca 2017 r.; prawo do świadczenia rehabilitacyjnego od 3 lipca 2017 r. do 26 lutego 2018 r.; prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy od 27 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy nie zastosował art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej i mimo ustalenia, że E. B. ma prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przyznał jej prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za ten sam okres. Zdaniem skarżącego sytuacja odwołującej odpowiada tej opisanej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2008 r. sygn. akt I UK 405/07, skoro E. B. spełniła warunki uprawniające ją do renty z tytułu niezdolności do pracy, co znalazło odzwierciedlenie w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przysługującej prawo do tego świadczenia od 27 lutego 2018 r. E. B. jest osobą uprawnioną do renty z tytułu niezdolności do pracy w myśl art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej, czego nie może zmienić okoliczność, iż nie wykorzystwała ona całego przewidziane przez ustawę okresu na jaki może być przyznane świadczenie rehabilitacyjne (12 miesięcy). W konsekwencji wyrok Sądu Rejonowego nie odpowiada prawu i winien być zmieniony w żądanym zakresie (apelacja, k. 209 – 211 a.s.).

W odpowiedzi na apelację E. B. reprezentowana przez pełnomocnika K. B. wniosła o oddalenie apelacji organu rentowego w całości oraz zasądzenie kosztów. Uzasadniając swoje stanowisko pełnomocnik odwołującej zaznaczył, że ZUS zaczął wypłacać świadczenie rehabilitacyjne na podstawie decyzji od marca 2017 r., a później zmienił tę decyzję i wypłacał od kwietnia 2017 r., po czym zmienił ją kolejny raz i wypłacał świadczenie od lipca 2017 r. W rzeczywistości są to decyzje wydane post factum, gdyż środki ze świadczenia zostały przez odwołującą spożytkowane na bieżące potrzeby, a decyzje zmieniające powstały dwa lata później, w roku 2019. Następnie, z uwagi na przesunięcie daty świadczenia chorobowego od 2 stycznia do 2 lipca 2017 r. świadczenie rehabilitacyjne również zostało przesunięte, a mianowicie od 3 lipca w wymiarze 90% podstawy przez trzy miesiące, do 30 września 2017 r. Kolejne miesiące świadczenia rehabilitacyjnego to wysokość 75% podstawy, przy czym ZUS wskazał, że datą końcową pobierania świadczenia jest 26 lutego 2018 r., a więc świadczenie to w całości nie miałoby trwać przez rok, lecz przez niecałe 8 miesięcy. Z tą decyzją odwołująca się nie zgadza, ponieważ zarówno lekarz orzecznik jak i biegły sądowy powołany w sprawie o sygn. akt VI U 193/18 stwierdzili, że odwołująca rokowała na poprawę zdrowia i ma prawo do świadczenia rehabilitacyjnego przez 12 miesięcy. Dlatego też Sąd pierwszej instancji w wyroku z 4 listopada 2019 r. uwzględnił stanowisko odwołującej i zmienił decyzję ZUS przyznając jej prawo do świadczenia rehabilitacyjnego przez 12 miesięcy od 2 lipca 2017 r. do 2 lipca 2018 r. tym samym przesuwając granicę przyznania świadczenia rentowego o kolejne miesiące. Kiedy odwołująca przebywała na świadczeniu rehabilitacyjnym w roku 2017 i powoli zbliżał się jego kres, postanowiła złożyć wniosek o przyznanie renty. Dlatego też decyzja ZUS o przyznaniu renty od 27 lutego 2018 r. została przez odwołującą zaskarżona w części, a mianowicie co do daty przyznania renty. W ocenie odwołującej zarzut organu rentowego, że wyrok z 4 listopada 2019 r. narusza prawo w zakresie w jakim sąd orzekł o przyznaniu odwołującej świadczenie rehabilitacyjne do 2 lipca 2018 r. czyli w okresie kiedy odwołująca miała już przyznane prawo do świadczenia rentowego, jest niezasadny, ponieważ decyzja organu o przyznaniu renty nie jest prawomocna. Nie jest prawomocna, gdyż jest zaskarżona, a więc jest możliwa do zmiany. Jak zostało wyżej podniesione odwołująca nie miała innego wyjścia i musiała w tamtym czasie wnieść o przyznanie świadczenia rentowego (odpowiedź na apelację, k. 223 – 224 a.s.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. jest zasadna, a podniesione w niej zarzuty zasługują na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że wyrok w niniejszej sprawie został wydany na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 374 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu, sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania. Organ rentowy nie wnosił o przeprowadzenie rozprawy, zaś w ocenie Sądu Okręgowego – mając na względzie zakres zaskarżenia wyroku Sądu I instancji oraz charakter podnoszonych w tym kontekście zarzutów – przeprowadzenie rozprawy nie było konieczne.

Przechodząc do rozpoznania apelacji Sąd Okręgowy zważył, że postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Rozważając zakres kognicji sądu odwoławczego, Sąd Najwyższy stwierdził, że sformułowanie „w granicach apelacji” wskazane w tym przepisie oznacza, że sąd drugiej instancji między innymi rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestaje na materiale zebranym w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji oraz kontroluje poprawność postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, sygn. akt III CZP 49/07, OSN 2008/6/55.). Dodatkowo należy wskazać, iż dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, sąd drugiej

instancji może podzielić i uznać za własne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 roku, sygn. akt II CKN 923/97).

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy poprawnie przeprowadził postępowanie dowodowe, w części poczynił prawidłowe ustalenia dotyczące istotnych dla sprawy okoliczności. Ustalenia te znajdują potwierdzenie w materiale dowodowym zebrany w sprawie. Zebrany w sprawie materiał dowodowy został jednak przez Sąd I instancji błędnie oceniony. Sąd Okręgowy ze zgromadzonego materiału dowodowego wyciągnął odmienne niż Sąd I instancji wnioski.

Sąd II instancji ustalił, że Sąd I instancji nieprawidłowo stwierdził, iż należało przyznać odwołującej E. B. prawo do świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 27 lutego 2018 r. do dnia 2 lipca 2018 r. o czym Sąd ten orzekł w pkt 3 skarżonego wyroku.

Pełnomocnik organu rentowego w apelacji wskazał, że Sąd Rejonowy naruszył art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U z 2020 r., poz. 870, tj. dalej jako: ustawa zasiłkowa), poprzez przyznanie E. B. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od dnia 27 lutego 2018 r. do dnia 2 lipca 2018 r., za który przysługuje jej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. Sąd Okręgowy podzielił powyższe wnioski strony skarżącej.

Sankcja określona w art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej oparta jest na założeniu, że świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz do urlopu dla poratowania zdrowia, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów.

Należy przypomnieć, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z dnia 12 kwietnia 2018 r. znak (...) przyznał E. B. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy od 27 lutego 2018 r., tj. od dnia zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. Sprawa z odwołania od decyzji z dnia 12 kwietnia 2018 r. znak (...) przyznającej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy toczy się przed Sądem Okręgowym Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt VII U 761/18 i nie jest prawomocnie zakończona.

W skarżonej decyzji z dnia 24 stycznia 2019 r., znak: (...) organ rentowy odmówił E. B. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 27 lutego 2018 r. do 29 marca 2018 r., w którym organ ten ustalił prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy decyzją z 12 kwietnia 2018 r. znak (...). A więc wskazany okres obejmuje czas od 27 lutego 2018 r. do 29 marca 2018 r., w którym organ rentowy ustalił już w decyzji z dnia 12 kwietnia 2018 r. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. W ocenie Sądu Okręgowego nie ma przy tym znaczenia fakt, że decyzja z dnia 12 kwietnia 2018 r. w przedmiocie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy została zaskarżona w zakresie daty początkowej przyznanego świadczenia i sprawa nadal się toczy przed Sądem.

Warto dodać, że emerytura i renta z tytułu niezdolności do pracy są świadczeniami przysługującymi z ubezpieczeń społecznych, aczkolwiek innych niż ubezpieczenie chorobowe (emerytalnego i rentowych). Przesłanką nabycia prawa do emerytury i renty jest ziszczenie się tego ryzyka ubezpieczeniowego, jaką jest spowodowane wiekiem lub stanem zdrowia ograniczenie zdolności do pracy zarobkowej. W przeciwieństwie do przesłanek nabycia prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego kryteria przyznania uprawnień emerytalnych i rentowych nie mają jednak charakteru czasowego, a realizowana w drodze wypłaty tych świadczeń ochrona ubezpieczeniowa jest dalej idąca niż ta, jaką zapewniają przepisy ustawy zasiłkowej.

W odniesieniu do osób uprawnionych do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy definicji "prawo do renty" można poszukiwać na płaszczyźnie uregulowań cyt. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W zamieszczonym w art. 4 tego aktu wyjaśnieniu znaczenia użytych w ustawie określeń brak jest definicji osoby uprawnionej do świadczeń. Pewną wskazówką interpretacyjną może być jedynie zawarta w punkcie 1 przepisu definicja emeryta, zgodnie z którą emerytem jest osoba mająca ustalone prawo do emerytury. Tak skonstruowana definicja tego pojęcia wskazuje na to, że ustawodawca wiąże status emeryta z formalnie

ustalonym prawem do emerytury, a nie faktycznym pobieraniem świadczenia. W myśl, bowiem art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do świadczeń określonych w tym akcie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia. W świetle art. 83 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych ustalenie prawa do świadczeń wymaga jednak deklaratywnej decyzji organu rentowego indywidualizującej to prawo, wydawanej - zgodnie z art. 116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - na wniosek osoby zainteresowanej.

Wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wskazują jednoznacznie, że odwołująca w spornym okresie od 27 lutego 2018 r. do 29 marca 2018 r. posiadała prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wyżej przedstawione okoliczności w sposób jednoznaczny przesądzają o zaktualizowaniu się w stosunku do odwołującej przesłanki negatywnej uzyskania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego w postaci uprawnienia do renty z tytułu niezdolności do pracy w okresie posiadania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy przewidzianej w art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej, która - jak wynika z brzmienia tych przepisów - stanowi podstawę odmowy przyznania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

Bezsporne jest, że w dacie wydawania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzji z 24 stycznia 2019 r. ustalającej prawo ubezpieczonej do świadczenia rehabilitacyjnego kwestia prawa ubezpieczonego do renty nie była jeszcze prawomocnie rozstrzygnięta przed Sądem Okręgowym Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt VII U 761/18. Jednakże Sąd Okręgowy ma na uwadze, że nie istniały wówczas przeszkody, aby organ rentowy zaprzestał wypłacania ubezpieczonej renty przyznanej odwołującej decyzją ZUS z dnia 12 kwietnia 2018 r. znak (...), co więcej wypłata renty nie została zawieszona. Zdaniem Sądu II instancji należy mieć na uwadze, że sprawa z odwołania E. B. od decyzji ZUS z dnia 12 kwietnia 2018 r. znak (...) tocząca się przed Sądem Okręgowym Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt VII U 761/18, została zaskarżona przez ubezpieczoną jedynie w zakresie ustalenia daty początkowej przyznania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a nie co do samego prawa do renty. W kontekście powyższego należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 57 ust. 1. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 53 t.j., dalej: ustawa emerytalna) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy; ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy; niezdolność do pracy powstała w okresach składkowych wymienionych w ustawie, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Art. 124 ustawy emerytalnej stanowi z kolei, że w postępowaniu w sprawach o świadczenia, określone w ustawie, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej. Z art. 139 k.p.a. wynika zaś zakaz reformationis in peius. Zgodnie z tym przepisem organ odwoławczy nie może wydać decyzji na niekorzyść strony odwołującej się, chyba że zaskarżona decyzja rażąco narusza prawo lub rażąco narusza interes społeczny. Zakaz ten ma charakter swoistej gwarancji procesowej polegającej na tym, że w postępowaniu wywołanym wniesieniem środka zaskarżenia organ odwoławczy nie zmieni zaskarżonego rozstrzygnięcia na niekorzyść strony wnoszącej taki środek, jeśli inne strony jednocześnie takiego środka prawnego nie wniosły.

Kierując się powyższym zakazem w przedmiotowej sprawie należy przyjąć, że Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie sygn. akt VII U 761/18 nie powinien orzekać na niekorzyść odwołującej. Sąd II instancji zważył, że ewentualne orzeczenie w sprawie sygn. akt VII U 761/18 ustalające późniejszą datę przyznania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy byłoby niekorzystne z punktu widzenia odwołującej. Natomiast jeżeli data początkowa przyznanej renty z tytułu niezdolności do pracy pozostanie niezmienną, to będzie oznaczało, że organ rentowy słusznie odmówił E. B. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 27 lutego 2018 r. do 29 marca 2018 r., gdyż za ten okres ubezpieczona będzie posiadała prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Z kolei w przypadku innego rozstrzygnięcia po stronie Sądu Okręgowego w zakresie zmieniającym datę początkową przyznanej renty z tytułu niezdolności do pracy, ubezpieczonej będzie przysługiwała skarga o wznowienie postępowania w sprawie o świadczenie rehabilitacyjne przed organem rentowym w trybie z art. 145 k.p.a., gdyż wówczas odpadnie przesłanka negatywna z art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej.

Reasumując w tym samym okresie ubezpieczona nie może być bowiem uprawniona zarówno do świadczenia rehabilitacyjnego, jak i renty z tytułu niezdolności do pracy. Dlatego uwzględniając apelację organu rentowego Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok części dotyczącej pkt 3 w ten sposób, że oddalił odwołanie E. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 24 stycznia 2019 r. znak: (...) uznając, że organ rentowy prawidłowo odmówił E. B. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 27 lutego 2018 r. do 29 marca 2018 r.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2 sentencji stosownie do wyniku postępowania apelacyjnego na podstawie art. 98 k.p.c. w kwocie 120 zł, ustalonej na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r. poz. 265).

SSO Renata Gąsior SSO Marcin Graczyk (spr.) SSO Dorota Michalska

ZARZĄDZENIE

(...)

M.P.